

Országos növényvédelmi előrejelzés a szántóföldi kultúrákban 2025.06.11.

Június első hetének időjárása nyáriasra fordult, kisebb átmeneti lehűlés csak Medárd napjától következett be. Az ország nagy részén folytatódott a szárazság, olyannyira, hogy a legtöbb helyen a gabonák felszáradása, kényszerérése is megkezdődött. A nyugati tájakon helyenként kisebb eső, jégeső is előfordult viharos környezetben de ez nem sokat javított a talajok nedvesség ellátottságán. Az éjszakai és nappali hőmérsékletek is emelkedtek, csupán az átmeneti felfrissülés idejére csökkent újra 10 °C alá a hőmérséklet.

Az aszályos időjárás, az őszi gabonák kényszerérése mellett a búza állományok alsó leveleinek felszáradását eredményezte, míg az őszi árpa állományok száradása szinte teljes felületen bekövetkezett. A szárazságnak egyetlen előnye volt, mégpedig, hogy a gombabetegségek nem terjedtek tovább. Búzában a még zölden maradt felső két levélemeleten a **lisztharmat** és a **pirenofórás levélfoltosságok** újabb tünetei nem láthatóak. A zászlós levelek többnyire egészségesek maradtak. A **fuzáriumos kalászfertőzés** tünetei nagyrészt észlelési szintűek, gyenge, legfeljebb közepes mértékűek a kalászon (1. fotó). A **levéltetvek** száma és kártétele nem emelkedett, a **poloskák** előfordulása is góc-szerű, kártételi küszöbszint alatti és még mindig találhatóak foltszerűen **vetésfehérítő lárvák** is, de védekezés már nem indokolt ellenük a viaszerés körüli gabonákban.

1. fotó: Gyenge mértékű fuzáriumos kalászfertőzés őszi búzán

Repcében folytatódott a becők fejlődése, az állomány érése. A **fómás betegség szártünetei** mostanra mindenütt megjelentek, különösen a repceszár-ormányossal és/vagy nagy repcebolhával fertőzött területeken, ahol a kifurakodási nyílás, vagy a kártétel következtében leváló levélnyel helyén kisebb-nagyobb kiterjedéssel jelentek meg a jellegzetes tünetek, tömeges piknidium képződéssel. Az **alternáriás becőfoltosság** fellépése góc-szerű, egy-egy táblán a becők ~5-8 %-a fertőzött.

A kukorica, napraforgó táblákon is nagy szükség lenne a csapadékra, főleg kukoricában sok helyen tapasztalhatóak a vízhiány tünetei. Az 5-7 leveles kukoricában az ország egyes területein megkezdődött a **gyapottok bagolylepke** rajzása, de egyedszámuk még nem éri el a veszélyes mértéket. Napraforgóban a **levéltetvek** folyamatosan jelen vannak ugyanakkor további szaporodásuk nem következett be. A **szklerotíniás betegség** megjelenése egy-egy táblán belül szórványos, egyelőre nem jelentős. A **parlagfű** kelése, fejlődése töretlen. Számos táblán alakult ki jelentős gyomborítottság a jelenleg akár 12-14 leveles gyomnövényből.

Burgonyában a **burgonyabogár** minden fejlődési fokozata megtalálható, de a kártétel a legtöbbször csak egy-egy kisebb területre korlátozódik. Az alföldi tájakon már hetekkel

ezelőtt megjelentek a **burgonyavész** első tünetei, amelyek mostanra sem növekedtek, szemben a Nyugat-dunántúl kissé csapadékosabb, párás tájaival ahol az észlelési szintű betegség fellépés az elmúlt héten következett be (2. fotó).

2. fotó: Burgonyavész tünete lombon

Ültetéstől, fajtától függően a sorok záródása megkezdődött, helyenként a virágzás is tapasztalható, így a zárt lombosítási állományban (különösen öntözés esetén) kismértékű lehűlés mellett kedvező mikroklíma alakulhat ki az újabb fertőzésekhez. A megelőző védelem javasolt, mivel a betegség lappangási ideje 5-6 napra lecsökkent. Emellett vegyük figyelembe, hogy a tartós szárazság (<75 % páratartalom) és a továbbra is magas nappali hőmérsékletek (25-30 °C) nem kedveznek a fertőzéshez ezért a permetezési fordulók szükség szerint meghosszabbíthatók.

Tűh Annamária
Magyar Növényvédő Mérnöki és
Növényorvosi Kamara

Az előrejelzés a Borsod –Abaúj-Zemplén, Csongrád-Csanád, Hajdú-Bihar, Jász-Nagykun-Szolnok, Komárom-Esztergom és Zala vármegyei Növényorvosi Kamarák szakembereinek megfigyelései alapján készült.